

Sveučilište u Zagrebu

Prof. dr. sc. Damir Boras
REKTOR

Zagreb, 9. travnja 2020.

Predmet: Nastava na daljinu
- priopćenje, daje se -

Sveučilište u Zagrebu, brzo je reagiralo na pojavu virusa COVID-19 u Hrvatskoj, i odmah počelo pripreme o postupanju djelatnika i načinu izvođenja nastave, te je 12. ožujka 2020. rektor donio odluku o postupanju za sve djelatnike Sveučilišta i sastavnica Sveučilišta u okolnostima epidemije, a sljedećeg dana, 13. ožujka i Odluku o izvođenju nastave na daljinu za sve studentske programe Sveučilišta u Zagrebu, pa je već u ponedjeljak, 16. ožujka 2020. na svim fakultetima i umjetničkim akademijama Sveučilišta u Zagrebu službeno započela nastava na daljinu kao mjera za suzbijanje pandemije COVID-19.

Na kraju prvog tjedna izvođenja nastave na daljinu, Uprave svih sastavnica su me izvijestile da je za zaposlenike uspješno organiziran rad na daljinu, da se znanstveno-istraživački rad i rad na projektima većinom uspješno nastavlja i u pogoršanim epidemiološkim uvjetima, a posebno da se nastava na daljinu uspješno izvodi za studente našeg Sveučilišta. Nažalost, 22. ožujka Grad Zagreb i njegova okolica pretrpjeli su razoran potres koji je izazvao znatnu štetu na mnogim sastavnicama, ali nije pokolebao nastavnike i studente da nastave s obrazovnim procesima i u tim potresom dodatno otežanim uvjetima.

Analizom dostavljenih izvješća sastavnica utvrđeno je da se nastava na daljinu na većini sastavnica odvija putem sustava Merlin. Sustav Merlin je virtualno okruženje za e-učenje koje se sastoji od platforme za e-učenje, e-portfolio sustava i sustava za webinare, a povezan je i s Informacijskim sustavom visokih učilišta (ISVU). Centar za e-učenje u Sveučilišnom računskom centru Sveučilišta u Zagrebu (Srce), koji daje potporu nastavnicima u visokom obrazovanju u primjeni e-učenja u obrazovnom procesu, uspješno je odgovorio na potrebe nastavnika i studenata. Centar je pripremio niz uputa i preporuka za održavanje nastave na daljinu te dodatno istakao upute za rad u sustavu za e-učenje Merlin kako bi nastavnici na jednom mjestu odmah našli sve informacije (www.srce.hr/ceu). Među materijalima dostupne su preporuke za održavanje nastave na daljinu, priručnici, animacije, brze pomoći, online tečajevi kao i najčešće postavljena pitanja. Na sustavu za e-učenje Merlin u akademskoj godini 2019./2020. (stanje na dan 1. travnja 2020.) za potrebe Sveučilišta u Zagrebu otvoreno je 7538 e-kolegija. Za usporedbu, akademske godine 2018./2019. otvoreno je 5237 e-kolegija, što je u odnosu na aktualnu godinu do 1. travnja 2020. povećanje od 2301 e-kolegija odnosno čak 30,5%. Nadalje, broj upisanih studenata u e-kolegijima iznosi 34027 (prošle akademske godine 29566, povećanje 15,1%), a broj upisanih nastavnika iznosi 3651 (prošle akademske godine 2763, povećanje 32,1%). Razlika u akademskoj godini 2019./2020. (na dan 1. travnja 2020.) u odnosu na akademsku godinu 2018./2019. za broj upisanih studenata je 4461, a za broj upisanih nastavnika 888. Ovi podaci nedvojbeno pokazuju da nastavnici i sastavnice prilagođavaju nastavu studentima koristeći prikladne i inovativne tehnologije e-učenja. U tom suvremenom procesu učenja i poučavanja, vidljivo je da se uloga studenta mijenja te da student više nije pasivni slušač

nego postaje aktivnim sudionikom u nastavi, a alati i tehnologija e-učenja sredstva su kojima se to postiže.

Uz sustav Merlin, sastavnice koriste i vlastite sustave za e-učenje (BigBlueButton, integriran u sustav Omega, 2CO2 i Edi2) ili druge dostupne sustave (Microsoft Teams, ZOOM, G Suite for Education, LOOM) odnosno uspostavljaju drugačije komunikacijske obrasce između nastavnika i studenata (YouTube kanal, Viber, Skype ili WhatsApp grupa).

Da bismo pokazali koliko smo od početka uspješni u izvođenju nastave na daljinu tj. radi boljeg informiranja javnosti o našem radu, u nastavku iznosim niz primjera na koji način smo uspješno premostili sve početne prepreke u međusobnoj komunikaciji i metodici obrazovanja na daljinu.

Kroz Merlin sustav nastavnici redovito komuniciraju sa studentima, pružaju im informacije o gradivu koje je potrebno svladati uz mogućnost e-konzultacija te izvode nastavu na daljinu kroz opciju webinar, postavljanjem audio i video zapisa. Članovi uprave sastavnica, jedinice za informatičku potporu, studentske poslovne pružaju potporu nastavnicima vezano uz rješavanje problema u smislu dostave uputa i priručnika za učenje na daljinu. Nastava za studente na daljinu na pojedinim sastavnicama izvodi se uz potporu vlastitih centara za potporu e-učenju, korištenjem sustava učenja na daljinu, na vlastitim poslužiteljima i infrastrukturi. Kroz takve sustave, predavanja se održavaju uživo, ali i rade snimke predavanja unaprijed. Funkcioniranje i korištenje sustava od strane nastavnika i studenata kontinuirano se prati te se na temelju velikog broja pristupa vidi da se nastava odvija redovito. Povjerenstva za e-učenje pripremila su niz smjernica i uputa nastavnicima za provođenje nastave na daljinu, a prodekani za studente i studije prikupljaju povratne informacije od studenata vezano uz provedbu učenja na daljinu radi njegova unaprjeđenja. Kolegiji treće razine primjene tehnologija e-učenja imaju sav nastavni materijal organiziran prema nastavnim cjelinama i dostupan putem sustava za e-učenje, ishodi učenja definirani su na razini kolegija i nastavnih cjelina, studentske *on-line* aktivnosti boduju se i vodi se administracija vezana za studente. Organizacija kolegija omogućuje individualizaciju nastavnog procesa te ugradnju mehanizama koji potiču razvoj temeljnih kompetencija. Oblikovanje okruženja omogućava da studenti preuzmu aktivnu ulogu i odgovornost za postizanje ishoda obrazovanja, a ujedno se potiče i razvoj kreativnosti. Nastavnicima je posebna pažnja skrenuta na dužnost redovitog izvještavanja o možebitnim teškoćama u provedbi nastave na daljinu, kao i o potrebi za kontinuiranim praćenjem sudjelovanja studenata u nastavi na daljinu, te vrjednovanju njihovih aktivnosti. Zbog stalne dostupnosti nastavnika, obujam posla je za nastavnike znatno veći zbog neprestane interakcije sa studentima u odnosu na uobičajeno izvođenje nastave.

Za potrebe izvođenja nastave na daljinu Sveučilište u Zagrebu izradilo je niz video pouka (uputa) koje opisuju kako uspostaviti asinkroni i sinkroni model izvođenja nastave. Poseban naglasak stavljen je na mogućnost izravne dvosmjerne komunikacije sa studentima. Prikazana je i tehnologija koja se može upotrebljavati za sastanke nastavnika, poslovnih kolegija, ustrojbenih jedinica, zavoda ili katedri. Video pouke namijenjene su kao neobvezna preporuka, prije svega profesorima i nastavnicima Sveučilišta u Zagrebu, ali i svim ostalim zainteresiranim djelatnicima i institucijama obrazovnog sustava.

Kako bi uspješno odgovorili na sve izazove s kojima se sastavnice suočavaju ne samo prilikom izvođenja pojedinih oblika nastave, nego i prilikom vrjednovanja predviđenih a posebice praktičnih ishoda učenja, Sveučilište u Zagrebu je 30. ožujka 2020. donijelo Preporuke za način polaganja ispita, ispitne rokove i mjerila ispitivanja u izvanrednim okolnostima, kao rezultat dostavljenih podataka svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu o tome kako se provjeravaju ishodi učenja prema nastavnom planu i programu u normalnim okolnostima. Predmetnim preporukama ukazano je, među ostalim, da način provedbe

programa kolegija i prilagodba specifičnostima takvoga postupka učenja, kao i sami ispiti, u najvećoj mogućoj mjeri moraju odgovarati predviđenim ishodima učenja. Potrebno je voditi računa o tome da opterećenje studenata i organizacija nastave u ovim izvanrednim okolnostima bude u skladu s opterećenjem iz čl. 69. Statuta Sveučilišta u Zagrebu te da se uvede interni sustav praćenja realizacije izvođenja nastave na daljinu u odnosu na nastavnike i studente. Vezano za izvođenje kolegija i praktičnu provjeru ishoda učenja, preporuka je da se, ovisno o daljnjem razvoju situacije, organiziraju nadoknade za one kolegije koje nije moguće izvoditi na daljinu, kako bi studenti stekli potrebne vještine. U tom slučaju se nastava pojedinih kolegija može organizirati i u kraćem vremenu kao turnusna ili blok nastava, ako fizičko održavanje bude moguće. Ukoliko se epidemiološka situacija ne popravi do kraja ljetnog semestra do razine koja bi omogućavala održavanje ispita na uobičajen način, Sveučilište će u suradnji sa svojim sastavnicama, razmotriti kako i na koji način pristupiti rješavanju možebitne situacije, pri čemu su sastavnice dužne samostalno definirati konačne oblike provjere ishoda učenja.

Bez obzira na to što nastava na daljinu zahtijeva povećan angažman i nastavnika i studenata, ona može biti uspješna kod većine nastavnih predmeta ako se zajedno založe i nastavnici i studenti. Taj naš dodatni trud pokazat će našu spremnost da se odupremo teškoćama i svladamo kušnje koje su pred nama - omogućit će nam da pokažemo složnost i zajedništvo radi postizanja višeg cilja. Pritom ukazujem na ulogu svakog pojedinog dionika u tom procesu. U ingerenciji je same sastavnice, u skladu s čl. 43. st. 3. toč. 7. Statuta Sveučilišta u Zagrebu briga o provedbi nastavnih programa te donošenje izvedbenih planova nastave u skladu s čl. 68. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, pri čemu izvođenje studijskih programa i njegovu kvalitetu nadzire Senat u skladu s čl. 66. st. 4. Statuta Sveučilišta u Zagrebu.

S obzirom na izvanrednu situaciju, u više sam navrata ukazao na to da nastavnici u ovom trenutku, u danim okolnostima, više nego ikad radi dobrobiti studenata, trebaju pokazati susretljivost, tolerantnost, razumijevanje i fleksibilnost.

Na kraju, još jednom zahvaljujem svim pojedincima, ustanovama, sastavnicama Sveučilišta, dekanicama i dekanima i njihovim upravama i zaposlenicima, a posebice našim dragim studenticama i studentima Sveučilišta u Zagrebu na trudu i naporu koji su uložili i koji će uložiti ne samo za prevladavanje posljedica epidemije nego i posljedica potresa.

Sa željom da sljedeće dane provedete u miru sa svojim obiteljima, želim Vam svima miran i blagoslovljen Uskrs.

Vaš Rektor,

Prof. dr. sc. Damir Boras, v. r.